

अटिज्म के हो ?

अटिज्म स्पेक्ट्रम डिसऑर्डर (एसडी), जसलाई अटिज्म पनि भनिन्छ, यो जिवनभरि नै हुने अपाङ्गता हो जुन जन्मिने बितिकै अथवा त्यसको केहि समय लगत्तै शुरु हुन्छ । अटिज्मले व्यक्तिको सिक्ने तरिका र तिनीहरूले अन्य मानिसहरू र आफ्नो वरिपरि रहेका हरूसँग गर्ने अन्तरक्रियामा असर गर्छ ।

निम्न लक्षणहरू देखिन्छनः

- बोल्ने लगायत अन्य सामाजिक र सम्वादको विकासमा फरक ।
- कम रुचि राख्ने र दोहोर्याउने बानि ।
- ज्ञानेन्द्रिय सम्बन्धी भिन्नता जस्तै आवाज हरुलाई बेवास्ता गर्ने र वरिपरि धेरै घुमिरहने ।
- अन्य बालबालीकाहरू भन्दा भिन्नै प्रकारले खेल्ने र सिक्ने ।

अटिज्म भएका हरेक व्यक्तिहरूमा केही समान विशेषताहरू हुन सक्छ तर तिनीहरू सबै एकै किसिमका हुदैनन्, यसैकारण यसलाई अटिज्म स्पेक्ट्रम भनिएको हो ।

अटिज्म भएका मानिसहरूमा धेरै प्रकारका क्षमताहरू, व्यवहारहरू, सामाजिक बुझाइहरू, संवाद कौशलहरू हुन सक्छन् र सबै उमेरमा हुन सक्छन् ।

अटिज्म कसरि पत्ता लगाइन्छ ?

प्रायजसो बालविशेषज्ञ, मनोवैज्ञानिक वा विशेषज्ञको टोलीले अवलोकन पूरा गरेर आमाबाबु र कहिलेकाहीं शिक्षकहरू सँग कुरा गर्नेछ । तिनीहरूले बालबालीकाहरूले कसरी सिक्किरहेका छन भन्ने जाँच गर्न तिनीहरूलाई पनि केहि कार्यहरू गर्न लाउन सक्छन् । विज्ञहरूले औजार र आकलनको प्रयोग गरेर बच्चाको मापदण्डसँग मेल खाएको छ कि छैन भन्ने हेर्छन र तिनीहरूले अटिज्म स्पेक्ट्रम डिसऑर्डर (एसडी) पत्ता लाउन सक्छन ।

अटिज्म कतिको सामान्य छ ?

प्रतेक १०० मानिसहरू मध्ये १ जनामा अटिज्म भएको अनुसन्धानले देखाउँछ र पुरुषहरूमा महिलाहरू भन्दा बढि अटिज्म भएको पत्ता लागेको छ ।

कारणहरू

अटिज्मको कुनै ज्ञात कारण छैन । अनुसन्धानले सुझाव दिएअनुसार वन्सानुगत र पर्यावरणको मिश्रित कारक (जन्म अघि र जन्म पछि दुवै) यसको कारणसँग जोडिएको हुन सक्छ । अनुसन्धानले यो पनि देखाउँछ कि हरेक व्यक्तिमा यसको कारण फरक हुन सक्छ ।

अटिज्मको मुख्य विशेषताहरू

संवाद (कुराकानी)

संवाद आवश्यकता र चाहना व्यक्त गर्न सक्ने र अरूलाई बुझ्न सक्ने क्षमता हो । अटिज्म भएका मानिसहरू बोल्न सक्छन् तरः

- अरूलाई बुझ्न कठिनाइ हुन सक्छ ।
- प्रश्नहरू र टिप्पणीहरू धेरै सरल तरिकामा व्याख्या गर्छन ।
- धेरै अर्थहरू दिने शब्दहरू र उपमाहरू सजिलै बुझ्न सक्दैनन ।
- संवाद शुरु गर्न र जारी राख्न गाह्रो पर्छ ।
- वयस्क जस्तै बोलि हुने ।
- शब्दहरू र वाक्यांशहरू फेरि फेरि दोहोर्याइरहने ।

संवाद कठिनाइले व्यक्तिलाई समाजिक हुनमा पनि असर गर्छ ।

समाजिकरण

समाजिकरण भनेको एक ब्यक्तिले अर्को ब्यक्ती सँग बनाउने सम्बन्ध हो । अटिज्म भएका मानिसहरूमा सामाजिक नियमहरू सम्बन्धि न्युन बुझाई हुन सक्छ, एकलै खेल्न रुचाउँछन्, खेल / क्रियाकलापमा कसरि सहभागि हुने भन्ने थाहा हुँदैन र कहिलेकाहि असभ्य जस्तो पनि देखिन्छन् ।

व्यवहार

अटिज्म भएका मानिसहरू धार्मिक नियम पछ्याउने जस्तो र दोहोर्याउने बानि भएका हुन्छन्। यसले उनिहरूमा शान्त र निर्देशनको समझ भएको अनुभव गर्न सहायता पुर्याउछ। अटिज्म भएका धेरै जसो मानिसहरूमा :

- नियमितताको आवश्यकता।
- परिवर्तन मन पराउदैनन्।
- एउटै विषयवस्तुमा बढि चासो राख्ने।
- असामान्य शारिरिक गतिविधि हरु हुन सक्छन् जस्तै बारम्बार हात हल्लाई रहने।

सेन्सरि प्रोसेसिङ

सेन्सरि प्रोसेसिङ भन्नाले मस्तिस्कले इन्द्रियहरूबाट जानकारी हरु प्राप्त गर्ने र प्रयोग गर्ने तरिकालाई जनाउछ। एउटा बच्चामा भएको सेन्सरि प्रोसेसिङ को भिन्नताले उस्को सिकाइ क्षमता र उसले घर, स्कुल र समुदायमा गर्ने व्यवहारमा असर पार्छ अटिज्म भएका मानिसहरू अत्यधिक बढि अथवा अत्यधिक कम प्रतिक्रिया दिने हुन सक्छन् :

- हल्ला।
- स्पर्श।
- दृश्य जानकारी।
- गन्ध।
- स्वाद।
- गति।
- उनिहरूको नजिक रहेका मानिस अथवा वस्तुहरू।

अटिज्मले कसरि सिकाईलाई असर पार्छ ?

अटिज्म भएका विद्यार्थिहरूमा धेरै क्षमताहरू हुन्छन् जस्तै:

- राम्रो सम्झना शक्ति।
- नियमहरू र नियमितता पालन गर्ने।
- निश्चित बिषयमा प्रेरणा र बढि ज्ञान भएका।
- हेरेर सिक्ने।
- इमान्दार।

अटिज्म भएका प्रत्येक बच्चा फरक हुन्छन्, तथापि निम्न क्षेत्र हरुमा उनिहरूलाई गाह्रो हुन्छ:

- परिवर्तन।
- सावधान हुन र ध्यान केन्द्रित गर्न।
- सामाजिक अन्तरक्रिया गर्न।
- भावनाहरू।
- शारिरिक गतिविधि संयोजन गर्न।
- आँखाले एकोहोरो हेर्न।
- अर्थ बुझ्न।
- एक ठाउँमा सिकेको दक्षता अर्को ठाउँमा प्रयोग गर्न।
- ज्ञानेन्द्रिय प्रक्रिया।
- क्रमबद्धता (घटनाहरूको क्रमबद्धताको बुझाई)।
- योजना र संगठन।
- कम प्राथमिकता भएका कार्यहरू सिध्याउने प्रेरणा।

एक असल शिक्षा नितिले कमजोर पक्षलाई सुधार्ने प्रयत्न गर्नु भन्दा बढि बलियो पक्ष मा ध्यान दिन्छ।

रेफरेन्सेज

MacDermott, S., Williams, K., Ridley, G., Glasson, E. & Wray, J. (2007). The prevalence of autism in Australia. Can it be established from existing data? A report for the Australian Advisory Board on Autism Spectrum Disorders. सन २००८ जनवरि २३ को निम्न लिन्क बाट लिईएको: www.autismaus.com.au.